

Narodni Socijalist

Uredništvo je v „Narodnem domu“, I. nadstropje.
Upravništvo na Marijinem trgu št. 8. — Telefon št. 44.

Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto.

„Narodni Socijalist“ velja v Ljubljani in po pošti:
celo leto naprej . . . K 16.— četrt leta . . . . . K 4.—
pol leta . . . . . K 8.— en mesec . . . . . K 1-50

Oglase se računa po porabljenu prostoru in sicer 1 mm visok
ter 45 mm širok prostor za enkrat 40 v, za večkrat popust

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Delavska stranka

S krvjo in smrtjo milijonov nedolžnih je bilo uveljavljeno načelo socijalne pravičnosti. Delavsko ljudstvo si je s svojimi ogromnimi žrtvami priborilo, če že ne popolno uresničenje, pa vsaj najresnejše upoštevanje svojih človeških pravic in zahtev.

Nepremestljiva je razlika med posedujočimi in neposedujočimi. Buržoazija ubija proletarski razred; na škodo splošnosti in na korist posameznika si hoče pridobiti absolutistično nadvlado. Bije se boj na življenje in smrt. Ni kompromisa. Izid razrednega boja je očitno. Sebičnost in koristolovstvo posameznikov bo podleglo premoči delavnih moči naroda, ki temelje na enakosti in pravičnosti. Zmagalo bo delavsko ljudstvo!

Zadnji napori odločilnega boja se bližajo. Kot še nikdar prej je potrebno, da gredo do danes izkoriščani in teptani v sklenjenih vrstah preko svojih sovražnikov srečnejši bodočnosti nasproti. Svobodno na vse strani mora biti delavsko ljudstvo, to je vsi oni, ki žive od dela, stopiti v odločen boj s kapitalizmom in z vsemi njegovimi priveski, kot militarizmom in imperijalizmom. Dovolj je krvi in ubijanja. Konec mora biti socijalnega izkoriščanja in zapostavljanja. Klic po lepem in človeka vrednem življenju naj gre pred nami kot Mojzes pred Izraelci.

Toda ne samo boj, ampak predvsem tudi delo, pozitivno delo je neobhodno potrebno za izvojevanje socijalne pravičnosti in enakosti. Kolikor le mogoče že danes sodelujemo pri preosnovi družabnega reda in vsepovsod skrbimo za to, da olajšamo delavskemu ljudstvu trpljenje do onega časa, ko bo doseglo vse svoje človeške in razredne pravice. In kar je zelo važno, dvignimo zavest vsakega posameznega proletarca, pritegnimo ga v svoje vrste, da bo vedno z nami in za nas. Organizacija dela in organizacija ljudstva je nedosežno in nepremagljivo orožje, ki gotovo doseže uspehe, kjer zastavi svojo moč.

Kot nerazdružljiva celota jugoslovanskega naroda, ki je naše življenje in bodočnost imamo proletarci še prav posebne dolžnosti. Sreča nam je naklonila narodno državo, katere velečini, moči in veljavi moramo posvetiti vso svojo silo in ljubezen. Delavsko ljudstvo je s celokupnim narodom in državo nerazdružljivo. Narodnostno državo proletarcev moramo gospodarsko in politično osamosvojiti na znotraj in na zunaj. Po sovražni ekspanzivnosti vsiljenih tujcev moramo očistiti državo, ker nam izpodkopujejo notranji red in odjedajo krah domače zemlje. Vse naše moči moramo osredotočiti, da osvobodimo osužnjeni proletarski narod, ki do danes še ni spojen z domovino. Ko bo enkrat naša narodna država proletarcev na zunaj in na znotraj močna dovolj, da bomo lahko nastopili med drugimi narodi in državami kot jednaki med enakimi, ne bomo pomišljali, da podamo roko proletarijatu vsega sveta.

Prepričani smo, da nam bo razvoj prinesel uresničenje naših zahtev. Zato se v svojem boju ne poslužujemo nasilnih sredstev. Zavračamo diktaturo, ker nasilstvo rodi zopet le nasilstvo.

Nobena izmed obstoječih političnih strank ne odgovarja vsem tem načelom narodnega proletarijata. Zato je nujno potrebno, da se ustanovi delavska stranka z narodno-socijalnimi načeli. Tisoči delavcev, javnih in zasebnih uslužbencev, uradnikov in drugih proletarcev hoče to.

Nevzdržne razmere.

Ravnokar je strankarsko dnevno časopisje prenehalo pisati o težki vladni krizi deželne vlade za Slovenijo. Mislili smo si, enkrat so se morali tudi „liberalci“ in „klerikalci“ malo pokregati, da ne zataje tradicij še iz avstrijskih časov. Resnim skoraj ni smatrati vseh neokusnih preklanj po časopisju in shodih. Če bi govorili tisto, kar mislijo in začete izvedli do konca, potem bi morala vsaj ena izmed strank nedvomno izvajati konsekvence in odstopiti. Toda „višji“ interesi so zabranjevali odstop

vlade. Iz gore se je rodila miška. Vse veliko prepiranje je izvenelo v strankinih in vladnih izjavah, da ostane vse pri starem. Ko so se obmetali z gnjilimi jajci, so sedli zopet krog ene mize, da složni in udani „delujejo“ za narod in državo.

Pred nekaj dnevi so se skregali v ministrskem svetu v Beogradu. Korošec in Gostinčar sta demisionirala. Zopet dolgi članki po časopisju; prazna ugibanja, sumničenja in kar je glavno: veliko prazne slame, ki kakor je zago-rela z močnim plamenom, tako tudi naglo ugasnila. Kot bi se nič ne zgodilo sta se „demisionirana“ ministra Korošec in Gostinčar vrnila na svoja mesta. Samo še dvoje častnih izjav in vse je bilo zopet v redu.

Nam, ki stojimo zunaj vladnih sob se zdi vse to prezekanje nerazumljivo. Poslušamo in zasledujemo pazno potek dogodkov, a vseh koncev konec le nihče ne ve, zakaj toliko razvemanja in razburjenja. Namreč vse tisto, za kar se pripravajo, so navadne stvari, ki nikakor ne bi mogle izzvati sporov. Izza kulis potem slišimo namigavanja, ki merijo na čisto nekaj drugega, za kar so nastale razne krize. Spoznamo, da se javnost bega izkjučno le s hinavsko lažjo in najbolj umazanimi političnimi prevarami. Osebna nasprotstva, osebno samoljubje in strankarska sebičnost so glavni vzroki kriz.

Preizkušeno ljudstvo se goljufa, kot se ga je goljufalo v avstrijskih razmerah, ko je hodila politika svoja ničvredna pota iz krize v krizo. Vemo kam nas je avstrijska državniška modrost večnih zapetljajev pripeljala. Čutimo, da nas tudi današnje vladne krize vodijo v nesrečo in oddaljujejo od onega blagostanja, ki si ga vsi tako želimo.

Do sedaj ponižani in izkoriščani hočejo močne vlade, ki bo prinesla odrešenje težkega križevnega pota, ki je usojen že od nekaj našemu narodu. Čakamo dejanj, odredb in ukrepov za zboljšanje socijalnega in gospodarskega položaja izstradanega in raztrganega ljudstva. Toda vsega tega ni. V vodstvih vlade se kregajo, demisionirajo,

pišejo dolge zabavljive storije po časopisih in nič ne delajo. Prevarjeno ljudstvo proklinja svoje zastopstvo in se udaja utopijam boljše vize in komunizma, kot nesrečni pijanec najstrupenejšemu alkoholu. V zmotah hoče pozabiti svoje gorje.

Vse je prepričano, da od sedanjih koalicijskih vlad ni pričakovati nič dobrega. In čisto nič. Pri vladnem delu so znešeni skupaj elementi, popolnoma nasprotujočih si teženj in namer. Vsakdo vleče na svoj konec. Zato je vlada za nič. Pri vsakem odločilnejšem koraku se med seboj skregajo in stepejo. Ali pa izdajo odredbe iz katerih jasno govori, da so skrupulo nepojmljive obzirnosti do vseh mogočih struj in strank.

Pomesti je zato s sedanjo sestavo vlad. Ustvariti je močno vlado iz najsorodnejših strank, ki bo la hko prevzela popolno odgovornost za vse svoje ukrepe. Poleg nje naj bo poštena in odločna opozicija, ki bo iniciativno kritizirala in nadzorovala vladajočo večino.

Vendar iz sedanjih strank ni mogoče ustvariti vladajoče večine. Sedaj mogoča večina bi bila meščansko-agrarno-kapitalistična in v največjem nasprotju z mišljenjem in voljo velike večine naroda. Obstoječe stranke niso več upravičene zastopati narodovo voljo, ker jih nihče pooblastil v to ni. Razpisati je zato takoj volitve, ki bodo gotovo izenostavile politični položaj.

Pripustite brez odloga, da narod sam odločuje. Če ne bodete pripustili, si bo narod sam vzela pravico, ki je tako njegova.

Štrajk.

Na želez. shodu v Ljubljani so sklenili socijalni demokratje, da 20. in 21. julija štrajka vse slovensko delavstvo. Takoj smo vedeli, da je bil proglašen štrajk na pritisk sodrugov okrog „Baklje“, da se porabi ugodna prilika in manifestira za ruski in madžarski boljše vize. Proglas, da štrajkajo soc. demokratje proti imperijalistični in kapitalistični pariški konferenci ter proti vojaški intervenciji naših čet na Ogr-

K solncu.

Le tisti narod se more nazivati kulturni narod, ki ima izobraženo delavstvo. In tu nas čaka še ogromno, toda pri talentiranosti in dovezetni duši našega naroda neizmerno hvaležno delo. Za vzor naj nam pa služijo naši severni bratje — Čehi.

Neko nedeljo popoldne sem sedel v kavarni Royal na Kral. Vinohradih. To je bila takrat najelegančajša kavarna v tem delu Velike Prage. K moji mizi je prisedel eleganten gospod, ki ni dobil drugje prostora, kajti bil je deževen dan, ki napolni kavarne. Nekaj časa čitava vsak svoje časopise. Vedno sem rad opazoval v kavarni ljudi, ki čitajo ter na podlagi tega sklepali, na kateri evangelij prisegajo. Tako sem opazil, da moj sosed kar po vrsti naroča različne socijalistične liste in revije ter nekatere zelo pazno prečita, druge pa le prelista. Ko je te vse pregledal, naročil je šele druge meščanske časopise Nazadnje odloži Zlato Praho, seže v žep po dozo ter si hoče zapaliti cigareto. Poprosi me za ogenj. Ko mu prižgem, mi prijazno ponudi cigareto. Tako sva prišla v pogovor. Debatirala sva

najprej o vsakdanjih stvarih, pa kmalu sva prišla na politično polje, s tega na kulturno in socijalno vprašanje. Moj novi znanec je znal tako trezno presojati vso politično situacijo, da bi delal čast vsaki poslanski zbornici. Ko sva pa govorila o češkem delavstvu in o delavstvu sploh, se je zavzemal s tako ljubeznijo, vneto in gorkoto za delavske zahteve, da sem se kar čudil, kajti v svoji fini črni suknji in z lepo temno brado nikakor ni izgledal kot kak proletar ali socijalni apostel. Preje bi mu prisodil, da je kak mlad profesor, ki se je posvetil študiju socijalnega vprašanja. Nemalo pa je bilo moja začudenje, ko mi je pri slovesu povedal, da je — zednik! Zidar! Pa ni bilo opaziti, da bi se sramoval svojega poklica, marveč zdelo se mi je, da je zelo z nekim ponosom in samozavestjo poudarjal svoj poklic. In ta samozavest je tudi upravičena, kajti izobraženih profesorjev in različnih doktorjev, ki umejo nčeno debatirati o politiki, kulturi in socijalizmu, je dosti, ni pa dosti zidarjev, ki se intenzivno pečajo s temi panogami znanosti.

Drugi dan sem pozdravil svojega znanca pri delu, ko je visoko na odru polagal opeko na opeko pri stavbi ka-

varne Nica v Jungmanovi trdi na Vinohradih.

Drug slučaj. Šel sem na slavni Višegrad, da na tamkajšnjem pokopališču posetim grob pesnika Svatopluka Čecha. Višegrad, pol ure oddaljen od Prage, je znamenit po svoji zgodovini kot prva prestolnica čeških vladarjev, znamenito pa je tudi pokopališče Višegradsko, kamor pokopljejo Čehi svoje slavne može, cvet svojega naroda. Hodim med grobovi ter prebiram napisove na krasnih spomenikih. Pridruži se mi mlad, gladko obrit gospod v črni salonski obleki. Telovnik je imel visoko zapet in črna široka kravata je skrivala vso srajco, da je bil viden le visok, bel ovrtnik. Ker ga nisem takoj natančneje pogledal, sem bil prepričan, da stoji pred menoj mlad duhovnik ali pa vsaj bogoslovec. Vprašal me je, kaj iščem. Ko mu povem, me prijazno popelje do Čehovega groba, nato mi pa pokaže grobove še drugih čeških duševnih velikanov. Pri tem mi pa pripoveduje o njihovem delovanju na političnem, gospodarskem in prosvetnem polju, ter tako razgali pred menoj precejšen kos češke kulturne zgodovine. Skoro ves popoldan sva hodila od groba do groba in ta dan

sem se morda več naučil, kot vse druge dni svojega bivanja v Pragi. Saj je mladi mož razumel vse tako zanimivo, razumljivo in preprosto pripovedovati. Nočilo se je že, ko sva krenila proti Pragi. S potoma sva govorila največ o Sokolstvu in njegovim pomenu za slovanstvo. Da govori duhovnik — kajti za takega sem ga smatral še vedno — simpatično in s ponosom o Sokolstvu se nisem čudil, kajti poznal sem toleranco in narodni čut češke duhovščine (vsaj večinoma je bila in je še taka). Že v Pragi sva pa prišla na socijalno vprašanje. Kaj sva govorila, se več ne spominjam, le toliko vem, da me je presenetilo zanimanje, ki ga je moj znanec kazal za delavske prilike pri nas na Slovenskem. Šram me je bilo, ker mu nisem vedel ničesar povedati, kajti kaj je socijalizem, sem se naučil šele v Pragi. Njegovo zanimanje za delavska vprašanja se mi je zdelo sumljivo, zato sem ga natančneje pogledal in opazil, da ni duhovnik, marveč civilist s kravato. Takoj sem mu povedal o zidarju in ga na pol resno, pol v šali vprašal, če ni morda tudi on zidar. Smeje mi je odgovarjal, da ni zidar, marveč — čišnik! Natakari! Danes je imel slučajno pristo,

skem in Ruskem je bil lažnjiv. Shod, kakor tudi obhod soc. demokratov dne 21. julija v Ljubljani je to dokazal. Vsi govorniki so pozivljali navzoče delavstvo na revolucijo in vsi klici v sprejeto so izveneli le v povečanju boljševiških banditov.

Naše stališče je znano. Boljševizem oziroma komunizem smatramo za največjo nesrečo našega naroda. Posebno do danes izkoriščanemu delavskemu ljudstvu prevratne sovjetske metode ne bodo prinesle boljšega življenja in bodočnosti. To vidimo povsod, kjer so se uveljavile. Za naše razmere zato najodločneje odklanjamo razne Ljenine, Trockije in Bele Kune. Krvi vojnih grozot, ne bodete oprali s krvjo boljševiških mečev in vislic. Le še več bo krvi in še več solza in nesrečnih!

Ruskemu kakor tudi madžarskemu proletarijatu želimo, da se kmalu otrese rdečega terorja, ki je nasilnejši in krivičnejši od vsakega drugega nasilstva, ki je kedaj tepel svet. Vendar si pa ne prilastimo pravice, da bi se utikali v notranje razmere Ruske in Ogrske. Naroda sama naj obračunata s svojimi krvniki in sama si naj izbereta tako vodstvo, kot ga hočeta. Samo v slučaju, če bi madžarski boljševizem hotel posegati preko svojih meja, si bomo morali odločno zavarovati in se poslužiti vseh razpoložljivih sredstev, da vsako vmešavanje enkrat za vselej preprečimo.

Kdo bi tajil, da nismo z mirovno konferenco zadovoljni! Saj so nam pariški imperijalisti raztrgali domovino in nam četvorica kapitalistov odvzema možnost gospodarskega in socialnega razvoja!

Vendar nastaja pa vprašanje, ali je bil štrajk potreben in predvsem tudi to, ali je štrajk v sedanjem času uspešno sredstvo. Oboje moramo po stvarnem premisleku zanikati: Že tako je naša domovina gospodarsko izmogana in potem naj še z nedelom mečemo milijone v izgubo. Kdo bo delavstvu povrnil izgubo na zaslužku. Vemo, da so žrtve tudi potrebne, vendar če revež žrtvuje, mora vedeti zakaj! Prehranjevalne razmere so pri nas še vedno v najžalostnejšem stanju. Dovozi kuriva in drugih življenskih potrebščin tudi. Naravnost zločinski početje je, v tem trenutku izpodvezati promet in ugasniti ogenj lokomotiv, da se ustrezne nekaterim prenapetostem. Nadaljno zločinstvo je zanašati v našo domovino nered, ko dobro vemo, da je na meji vse polno sovražnikov, ki komaj čakajo prilike in povoda, da uderejo v naše kraje, nas zaslužijo in odvzamejo najdražje, kar smo si priborili — svobodo.

Vsa poročila govore, da štrajk po celem svetu ni bil splošen in je pretežna večina delavskih vrst prišla do zaključka, da se v sedanjih razmerah ne štrajka. Niti ogrski boljševiki niso

štrajkali, ki pravzaprav od samih štrajkov žive.

Tudi pri nas se je štrajk ponesrečil. S štrajkom so le škodovali delavskemu ljudstvu. Proletariat ni nastopil dostojno svoji moči in veljavi in že v naprej diskreditiral poznejše nastope. Nizkotna je bila agitacija socialnih demokratov za štrajk. Agitatorji so z lažjo pripravljali delavstvo na štrajk. Velika večina do zadnje ure niti vedela ni, zakaj da štrajka. Govorili so, da štrajkajo za višje mezde in podobno. Zato je bilo med delavstvom pozneje, ko je zvedelo za pravi namen štrajka veliko razočaranje in nevolja.

Vsakemu poštenemu človeku se je studil teror, s katerim so nastopali socialno demokratični bakljaši v dnevih štrajka. Hoteli so, da se jim mora vse pokoriti in da je njihova beseda prva in zadnja, ki ima odločevati in ukazovati.

V svoji onemogli jezi, da niso zmožni voditi splošnega štrajka, so pljuvali na narodno delavstvo, ki je delalo. Toda navzlic vsemu se je izkazalo, da še dolgo ne bo konec sveta, če socialni demokratje štrajkajo. Pokazalo se je, da jih vendarle ni toliko — kakor vedno trdijo — da bi izključno le oni imeli v posesti vse delo in produkcijo. So vrste narodnega-socialnega delavstva tako ogromne, da brez njega ni mogoče izraziti volje jugoslovanskega proletarijata. To zavest in zadoščenje imamo po zadnjem socialno-demokratičnem štrajku, ki je bil proglašen s takim vriščem in tako žalostno pogorel.

Prepričani smo, da bo vse delavstvo prav kmalu sito mednarodnega socialno-demokratičnega terorja in pomedlo z demagogi, ki tirajo domovino in narod v propast!

Politične vesti.

Taki so! Na shodu socialnih demokratov pred Mestnim domom sta po izjavi sodruga Kopača govorila tudi dva zastopnika „Kluba beogradskih maturantov“ v prilog boljševškemu razpoloženju naših sodrugov. „Naprej“ se hvali in baba, da so Slovenci sprejeli srbske goste z nacionalnimi svečanostmi, Srbi pa so izjavili solidarnost z našimi socialnimi demokrati! Res sta govorila dva Srba na shodu, toda ne v imenu „Kluba beogradskih maturantov“, ki je podal izjavo, v kateri obsoja nesramno izrabljanje gostoljubnosti s strani onih dveh, ki sta se tako spozabila, da sta govorila na „boljševškem“ shodu. Odbor obžaluje te dogodke in jih najostreje obsoja. S takimi lažmi hočejo naši socialni demokrati varati javnost in zapeljivati naše delavstvo.

Brezvestnost. V Zagorju ob Savi so socialno-demokratični železničarji ob priliki zadojega štrajka zakrivil najgrši

moramo gledati, da ponesemo izobrazbo med najširšo maso naroda, skrbeti moramo, da svoj proletarijat duževno dvignemo, da bo zmožen tekmovanja z drugimi narodi. V to se naj uporabijo vsa sredstva in vsi pripomočki, angažirajo naj se vse sile, ki so za to sposobne. Velike važnosti je izobrazovalno delo potom različnih društev, predvsem bi pa morala strokovna društva mnogo več pozornosti posvečati duševni izobrazbi članstva. Z osemurnim delavnikom je tudi v tem oziru mnogo pridobljeno. Treba le paziti in dati delavcu priliko, da more ta čas uporabiti sebi v prid. Vsakemu delavcu bi morala biti izobrazba omogočena potom javnih knjižnic, predavanj, predstav i. t. d. Zlasti knjižnice so velikanske važnosti. A delavca bi se morala za knjigo tudi zainteresirati ter mu dajati nasvete pri izbihi čtiva. Za vse to bi morale skrbeti delavske organizacije, ki bi pa za izobrazbo delavstva morala prejemati od države izdatne subvencije. Morda bi se dalo ustanoviti tudi državne javne knjižnice. Tu pride v poštev tudi vprašanje — ljudske univerze. Ali bi čas ne bil primeren za to, da se sedaj uresniči ta zahteva našega proletarijata, ki je žejno kulture?

Na delo torej vsi, ki vam je pri srcen bodočnost našega naroda. Pomagajmo našemu delavstvu iz teme in dvignimo ga k solncu duševne svobode!

B. Kozinc.

zločin. Vedeli so, da se bo navzlic njihovu štrajku vršil promet, ker je Zveza jugoslovanskih železničarjev izjavila, da ne štrajka. Socialni demokratje so pa na železnicah v veliki majšini in še dolgo ne bodo zmožni z izostanjem od službe preprečiti redni promet. Kakor jih je malo, so pa toliko bolj hudobni in vedno pripravljani na največje zločinstvo. Ko so zapustili v soboto opolnoči službo, so sneli vse svetilke iz navzočih znamenj in menjal. V uvozna znamenja so zatakneli debele žice in jih tako zategnili, da je bila varnostna naprava pokvarjena. Zgodila bi se vsled tega lahko največja nesreča. Na postaji je stal tovorni vlak, ki ni mogel dalje vsled pokvarjenosti menjal. Uvozna znamenja so bila na prosto dana. V tem trenutku bi moral pripeljati na postajo z ene strani brzovlak in z druge strani ekspresni vlak. Trčenje vlakov je bilo neizogibno. Le požrtvovalnosti v službi nahajajočega se železničarskega obojja se je zahvaliti, da se je preprečila velika nesreča in so se zapreke pri menjalih z največjo naglico odpravile. Ko so storilce prijeli, so izjavili, da so dobili tak ukaz od ljubljanskega vodstva. Koliko nedolžnih človeških življenj je bilo v nevarnosti. Tako delajo ljudje, ki imajo vedno polna usta do ljudstva.

Persekucije! „Naprej“ se pritožuje, da so se začele persekucije proti onim sodrugom, ki so se udeležili stavke v prid madžarskim boljševikom. Sicer je to že samo na sebi protidržavno dejanje, ker vendar noben pošten jugoslovanski državljani ne more simpatizirati s sovražniki naše domovine, toda vsled udeležbe pri stavki se ne preganja nikogar. Uvedla se je le preiskava radi terorizma in nasilstev, ki so jih zagrešili posamezni nahujskani delavci. In to je popolnoma v redu. Nobena urejena država ne more trpeti, da bi njeni državljani uganjali nasilstva v škodo države in sodržavljanov. „Naprej“ bi rad imel „mučenike“ s katerimi bi potem agitiral, pa ne bo šlo!

V varstvo nestavkujočih deželna vlada popolnoma nič ni storila. Z njeno vednostjo so se godila najtežja nasilstva. Govori se, da je bila vlada zato popustljiva, ker se klerikalci nočejo zameriti socialdemokratom. Lepa vlada je to! Sedaj se pere in izgovarja, da vse, kar je ukrenila, je pametno in previdno napravila. Mi pa vsi vemo, da je zakrivila neodpustljivo malomarnost ter ni izvršila niti svoje dolžnosti! Sicer nas pa deželna vlada malo briga, narodno delavstvo bo že vedno samo napravilo red!

Italijani so vsled zadnjih socialno-demokratičnih manifestacij v Sloveniji razširili po svetu lažnjive vesti o uporih in nemirih v naši državi. K tem neresničnim in iznemirljivim vestem se je uradno ugotovilo, da vlada v vsej državi popoln red in mir.

Narodno predstavništvo je odgodilo svoje zasedanje do 4. avgusta.

Meje Nemške Avstrije določene. V mirovni pogodbi, ki je bila izročena Nemški Avstriji 20. t. m. je določeno, da pripade Italiji vsa južna Tirolska do Brennerja. Na Štajerskem ostanejo meje take, kakor so danes. Na Koroškem se ustanovi nov glasovalni pas, ki bo obsegal bistveno celovsko kotlino in ki bo šel južno po grebenu Karavank. To ozemlje bo ločeno po črti, ki gre od Rožeka, po sredi Vrbskega jezera, nato po Jezernici, Glini in Krki, v dva dela. Za vsak del se ustanovi glasovalna komisija, v kateri bo poleg zastopnikov velesil v južnem delu jugoslovanski, v severnem delu pa nemško-avstrijski zastopnik. Najprej se bo glasovalo tri mesece potem, ko stopi v veljavo mirovna pogodba, v južnem delu in sicer po okrajih, ne po občinah. Ako izpade glasovanje v korist Nemški Avstriji, tedaj pripade tudi drugi del brez glasovanja Nemški Avstriji. Ako se pa odloči južni del za Jugoslavijo, tedaj se izvede glasovanje tri tedne pozneje tudi v severnem delu. Nemško-zapadne kraje nekdanje Ogrske dobi Nemška Avstrija. Proti Čehoslovanski so meje, kakor so bile že določene, le da meja ob Moravi teče sredi reke.

K reškim dogodkom. Reška preiskovalna komisija je dognala, da so se francoske čete pri znanih reških dogodkih popolnoma neoporočeno zadržale. Italijani so torej doživeli zopet nov flasko.

Izpraznitve Celovca. Vrhovni svet je sklenil naprositi Srbijo, da izprazni celovsko ozemlje, da se more popolnoma svobodno (!) izvesti ljudsko glasovanje.

Papež proti nam. Ministrski svet je v svoji seji 22. t. m. razpravljal o imenovanju djakovskega škofa Akšamovića. Ker ga je papež imenoval brez vednosti in privoljenja naše vlade, je ministrski svet odločil, da bo protestiral proti temu in da ne sprejme imenovanja.

Politični komisarji za celo državo so bili imenovani te dni.

Poljski konzulat v Zagrebu se je otvoril. Njegov delokrog je gojiti predvsem trgovske in gospodarske odnose s Poljsko republiko in kraljestvom SHS.

Boljševiška zarota v Osijeku. Oblasti so na sledu boljševiškim spletkam, ki so v zvezi s številnimi aretacijami, katere so izvršili v zadnjem času v Osijeku. Vrši se strogo preiskava.

V Banatu so naše vojske in državne oblasti zasedle nove meje, določene po mirovni konferenci.

Meje za Baranjo določene. Naša meja bo šla v glavnem preko črte Mohač-Vilaniy-Barč. Sam Barč ne bo naš. Glede Mohača še ni padla odločitev.

Romunija dobi Temešvar z okolico.

O bolgarskih mejah je razpravljala medzavezniška komisija. Določitve še ni nobene.

Madžarski boljševiki so prekoricali Tiso. Madžarska boljševiška vlada utemeljuje svoj korak s sklepom mirovne konference, ki je odločila, da pripadejo razni kraji onostran Tise madžarski državi.

Splošne ofenzive proti Madžarski ne bo. Ententa je opustila načrt splošne ofenzive proti Madžarski, ker je postalo nemogoče pridobiti angleške, ameriške in francoske vojske za ta načrt.

Vprašanje balkanske zveze. Grško poslaništvo je uradno zanikalo vest, da se baje vrše razgovori med Sofijo in Atenami glede osnovanja balkanske konfederacije. Ta vest je skovana v Nemčiji, da premani javno mišljenje v prid Bolgariji. Vsakomu je razumljivo, da je sedaj na Balkanu edino mogoča zveza med Jugoslavijo, Grško in Rumunijo, ki so se skupno borile za pravico. Bolgarska ne more biti član take zveze poprej, dokler čas ne izbriše njenega zločina in dokler se ne odreče vsaki imperijalistični politiki.

Volitev za narodno skupščino na Češkem so razpisane za nedeljo med 1. in 30. decembrom 1919. Voliti smejo vsi državljani čehoslovaške republike, brez razlike spola, ki so na dan volitvenega razglašila prekoračili 21 leto in ki stanujejo najmanj 3 mesece po izdani volitvenih list v občini. Za člana narodne skupščine more biti voljen vsak, ki ima volilno pravico, ki je na dan volitve dosegel 24. leto in ki je vsaj 3 leta v kakšni občini Čehoslovaške republike pristojen. Narodna skupščina se voli za dobo 5 let. Vsak volilec ima dolžnost udeležiti se volitve. Poslancev bo približno 300, tako da pride en poslanec na 50.000 prebivalcev.

Armada Nemške Avstrije. Tekom treh mesecev po podpisu mirovne pogodbe mora Nemška Avstrija znižati število svojega vojaštva na 30.000 mož. V tem roku mora tudi izročiti ves nadpotrebni vojni material. Izdelava vojnega materiala se omeji le na eno državno tvornico.

Posledice izgledovalne blokade. Vodja berlinskega mladinskega urada objavlja statistične podatke o trpljenju nemških otrok vsled izgledovalne blokade. Od jeseni 1915 so se težke posledice blokade posebno v velikih mestih neprestano množile. Umrljivost dece se je zvišala tako zelo, da je umrlo leta 1917 za 50.000 nemških malih in šolo obveznih otrok več, kakor v letu 1913. Še huje od umrljivosti je narasčalo število obollosti otrok. Vodstvo berlinskega mladinskega urada je poskrbelo za to, da so bili statistični podatki z dokazi vred, izročeni pravčasno Wilsonu Lloyd in Georgnu. Voditelji entente so bili torej o ubijanju otrok po angliški izgledovalni blokadi natančno poučeni.

Vojna odškodnina, ki jo mora plačati Nemčija. Angleška komisija

pa je šel na Višehrad med grobove slavnih Čehov. Drugokrat, kadar je prost, gre v muzej, enkrat v tega, drugič v drugega, ali v Rudolfinum (umetniška galerija), zvečer, kadar more, gre v „divadlo“ (gledališče) i. t. d. Ko sva se ločila, sem dolgo razmišljel, kako uporabijo svoj prosti čas naši „zedniki“ in „čišniki“ n. pr. v Ljubljani.

Navedel sem tu le dva slučaja iz Prage, ki pa sta karakteristična za inteligenco češkega proletarijata. Zabajal sem zelo rad v neko gostilno v Žitzi ulici, kamor so hodili delavci na obed. Razgovori med njimi so bili zelo zanimivi, politične debate pa dostikrat bolj globoke, kot zborovanja mladih politikov po ljubljanskih kavarnah. To so bili možje, ki so mislili resno, brez predsodkov in ki so takoj premotili in prereševali vsak dogodek s socialnega stališča. Mnogokrat so prišli pri eni mizi pripadniki socialne-demokratske in pa s Klofačeve narodno-socialne struje do ostrih besednih bojev med seboj, nikdar pa nisem slišal, da bi drug drugega osebno žalili in končno so se vedno ločili v prijateljstvu. Pač dokaz politične zrelosti.

Takšen je češki proletarijat in zato, le zato je češki narod med Slovani najkulturnejši in eden najkulturnejših na svetu sploh, ker je njegova masa kulturna.

Če hočemo — in to hočemo! — da bomo Jugoslovani kulturni narod,

do Moldave. Kordonu bo zapovedovala posebna komisija, ki bo v zvezi s francoskim vojaškim poveljstvom.

Usoda avstrijskih bankovcev. Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo obsega tudi sledeče določbe: Vse novo nastale države morajo v teku dveh mesecev na svojem ozemlju se nahajajoče avstrijske bankovce žigosati in jih v teku 12 mesecev zamenjati za lasten denar. Avstro-ogrška banka se mora takoj likvidirati. Denar, ki se vzame iz prometa, se mora oddati obnovitveni komisiji. Bankovce, nahajajoče se po 15. juniju 1919 v inozemstvu, prevzame Nemška Avstrija in Madžarska. Vsaka država pa obdrži drobiž, ki se nahaja na dotičnem ozemlju.

Gospodarska važnost Beljaka za Jugoslavijo. Že po svoji geografski legi je Beljak pripravno mesto, da prevzame velik del trgovskih uvoznih in izvoznih poslov, ki jih je oskrboval dosedaj Trst. Velik

del vse tržaške trgovine bo moral iti preko Beljaka in samo ob sebi umevno je, da se bo vsled tega v doglednem času v mestu samem razvile vse pomočne obrti trgovine, ki bodo pospeševale tranzitni promet iz juga proti severu, vzhoda proti zahodu in obratno. Beljak, ki bo ob pravilni upravi postal eno glavnih železniških križišč juga, bo odvarjal svoji materinski zemlji vedno nove vire dohodkov, ki bodo sloneli tako na uvozni, izvozni in transitni trgovini, kakor tudi na poslovanju založnih skladišč, iz katerih bi se zalagale vse sosedne dežele. Ne prezirajmo torej gospodarske važnosti Beljaka za nas in merodajni krogi naj v zadnjem trenutku napnejo vse svoje sile, da dobimo ta velevažen trgovski centrum bodočnosti v svoje roke.

Avstroogrška banka in izmenjava kron v dinarje. Kakor smo obveščeni, se bodo dne 10./8. povodom izmenjave naših kron v dinarje

pritegnile k delu filijalke Avstroogrške banke. Ta naredba se upravičuje na ta način, da ima Avstroogrška banka svoja poslopija, zakladnice in blagajne, v katere je možno spraviti veliko množino novega denarja, kakor tudi mnogo vrnjenih kron. Poleg tega razpolagajo podružnice Avstroogrške banke z izvežbanim osebjem, ki se bode moglo posvetiti temu delu. Razen tega bodo razpolagali z novim denarjem tudi vsi drugi denarni zavodi, pri katerih bode imelo občinstvo priliko izmenjavati svoje krone.

Madžarska boljševiška vlada prodala naše vrednostne papirje Italijanom Madžari so prodali vse hrvatske in slovenske vrednostne papirje, ki so bili shranjeni v madžarskih denarnih zavodih, Italijanom. Vrednost teh papirjev znaša mnogo milijonov narodnega premoženja.

Tovarna za konzerve v Zaprešiču. Neko francosko društvo name-

rava kupiti tovarno za konzerve v Zaprešiču za 4 milijone kron.

Nov carinski tarif izdeluje strokovna komisija finančnega ministrstva. Novi tarif bo veljal za celo kraljestvo.

Vprašanje vojne odškodnine je za Jugoslavijo v glavnem rešeno povoljno.

Sajenje tobaka brez dovoljenja finančnega ministra je prepovedano.

Novi bankovci bodo gotovi prihodnji mesec. Izmenjava se bo izvršila v mesecu septembru.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Ivan Tavčar.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Zahtevajte »Narodnega Socijalista« po vseh gostilnah in kavarnah!

— Pridobivajte mu naročnikov! —

Vizitnice lične in po nizkih cenah priporoča „Zvezna tiskarna, v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Plačajte takoj naročnino, da se Vam list ne ustavi!
Pridobivajte naročnike!

Drago vam plačam
lepo, suho
lipovo cvetje!
zbrajtega ga in javite, koje množino ga imate. Vreče Vam pošljem in prevzamem blago proti povzetju!
Vinko Vabič, Zatec pri Celju.
Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen!

BARVA in KEMIČNO — ČISTI
vsakovrstno blago obleke
in PERE in SVETLOLIKA
domače perilo ovratnice, zapesnice
(pošilja po isto na dom) in srajce
tovarna Jos. Reich
Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.
Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Pravi firnež
v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.
Use vrste barv, barve za obleka, suhih in oljnatih, mavca (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolina, steklarski in mizarški klej, pleskarske, slikarske in sidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima že vedno v zalogi trdka
A. Zankl, sinovi
Ljubljana.
Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.

H. Sattner = LJUBLJANA =
MESTNI TRG 12

lastnik Henri Maire
priporoča svojo bogato zalogo srebrnine in zlatine.

Zahtevajte cenik zastoj in poštnine prosto.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštnem povzetju za ceno 32 K, poštnina posebej

Glavno zastopstvo „KINTA“ svetilk, Ljubljana, Dunajska cesta 12.

Telegrami: KINTA Ljubljana.

Prva Jugoslovanska zaloga vseh živil na debelo za Kranjsko v Ljubljani

Ljudevit Jakovlić
Rimska cesta 19

priporoča svojo bogato zalogo živil vsem delavskim konsum. društvom in sl. občinstvu.

V Ljubljano potujočemu občinstvu se priporoča restavracija v Prešernovi ul. 9.

„Zvezna tiskarna“ v Ljubljani, Stari trg
Izvršuje tiskovine vseh vrst, kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, lepake, letake, usporade, tabele, računa, kvarta in pisemski papir s firmo, vizitke, naslovnice, računsko zaključke in vsa v to stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Zbirko zanimivih povesti in novel z Gorenjskega obsega knjiga:

„Šopek samotarke“

Spisala znana povsod priljubljena ljudska pesnica in pisateljica M. Komarova

Založila in izdala
Zvezna knjigarna
v Ljubljani, Marljn trg 8.
Cena vezani knjigi K 5.—, brošurani K 4.—.

Širite med narod
sledede knjige in brošure:

1. **Koroška.** Spisal Carantanus. Pridejan je zemljevid v barvah Koroške. Cena 4 K.
2. **Poglavje o stari slovenski demokraciji.** (Gospodstvo polje.) Spisal dr. Bogumil Vošnjak. Cena 2 K.
3. **Naša Istra.** Spisal Fran Erjavec. Cena 1 K.
4. **Problemi malega naroda.** Spisal Abditus. Cena 2 K.
5. **Jugoslovanska žena za narodovo svobodo.** Uredil Alre. Cena 2 K.

Slovinci, Slovenke! Zavedajmo se svojih pravic, spoznavajmo svojo domovino. Vsakdo naj se pouči o najbolj perečih naših vprašanjih. Naročite te knjige in brošure, širite jih med ljudstvom!

Dobivajo se v upravnistvu „Jugoslavije“ v Ljubljani in pri njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptujju in Novem mestu ter v vseh knjigarnah.

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30.000.000.—, Rezerva nad K 10.000.000.—.
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Sibenik, Trst, Zader.
Ekspozitura: Kranj.

Brzjavni naslov: **Jadranska.**

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek: plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.